

16η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά, Α 1.1·8, 1252a1-7· b27-32

Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὀρῶμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν καὶ πᾶσαν κοινωνίαν ἀγαθοῦ τινος ἕνεκεν συνεστηκυῖαν (τοῦ γὰρ εἶναι δοκοῦντος ἀγαθοῦ χάριν πάντα πράττουσι πάντες), δῆλον ὡς πᾶσαι μὲν ἀγαθοῦ τινος στοχάζονται, μάλιστα δὲ καὶ τοῦ κυριωτάτου πάντων ἢ πασῶν κυριωτάτη καὶ πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καλουμένη πόλις καὶ ἡ κοινωνία ἢ πολιτική. [...]

Ἡ δ' ἐκ πλειόνων κωμῶν κοινωνία τέλειος πόλις, ἤδη πάσης ἔχουσα πέρας τῆς αὐταρκειᾶς ὡς ἔπος εἰπεῖν, γινομένη μὲν τοῦ ζῆν ἕνεκεν, οὖσα δὲ τοῦ εὖ ζῆν. Διὸ πᾶσα πόλις φύσει ἐστίν, εἴπερ καὶ αἱ πρῶται κοινωναί. Τέλος γὰρ αὕτη ἐκείνων, ἡ δὲ φύσις τέλος ἐστίν.

A. Να ελέγξετε την ορθότητα των παρακάτω φράσεων σύμφωνα με το νόημα του κειμένου.

1. Κάθε κοινωνία έχει συσταθεί για την επίτευξη κάποιου αγαθού.
2. Η πόλις αποτελεί ένα είδος κοινωνικής οργάνωσης.
3. Οι ανθρώπινες ενέργειες στο σύνολό τους αποβλέπουν σε κάποιο αγαθό.
4. Το τελικό αίτιο κάθε μορφής κοινωνικής οργάνωσης είναι κάποιο αγαθό.
5. Η πόλη ως ανώτερη μορφή κοινωνικής οργάνωσης στοχεύει στην κατάκτηση της πολιτικής αρετής.
6. Η συγκρότηση της πόλης ἐγκείται στην απλή συνένωση κωμῶν.
7. Ο οίκος και η κώμη υπάρχουν εκ φύσεως.
8. Το τελικό αίτιο της πόλης είναι η εξασφάλιση της επιβίωσης των μελών της.
9. Η πόλη υπάρχει εκ φύσεως.
10. Η πόλη είναι το «τέλος» και η εξέλιξη των πρώτων κοινωνικών οντοτήτων.

B. Να επιλέξετε την απάντηση που συμπληρώνει σωστά τη θεματική πρόταση που σας δίνεται.

1. Ο Αριστοτέλης δηλώνει με τον όρο τέλος

- α) τις ιστορικές και φυσικές διαδικασίες που οδηγούν στην επίτευξη κάποιου σκοπού
- β) τη διαφοροποίηση ανάμεσα στην αιτία και τον σκοπό
- γ) τον λόγο μιας σειράς ενεργειών προς την οποία τείνει ένα ον.

2. Το τέλος λειτουργεί ως

- α) γενεσιουργό αίτιο
- β) αναγκαστικό αίτιο
- γ) πρωθύστερο αίτιο

3. Το πραγματικό τέλος ενός όντος είναι

- α) να κατακτήσει το κορυφαίο για το ίδιο αγαθό και να ολοκληρώσει τη φύση του
- β) να κατακτήσει το ανώτερο αγαθό, όπως αυτό ορίζεται από την ίδια την κοινωνία
- γ) να κατακτήσει το καθολικό και χωριστό από τον κόσμο αγαθό

4. Το πραγματικό τέλος μιας κοινωνίας είναι

- α) να εξασφαλίσει την αυτάρκεια για τα μέλη της
- β) να εξασφαλίσει τη συνεργασία των μελών της για την επίτευξη των επιμέρους σκοπών τους
- γ) να εξασφαλίσει την ευδαιμονία όλων των πολιτών

5. Η πόλη για τον Αριστοτέλη

- α) είναι μια οργανωμένη κοινωνία που διασφαλίζει την επιβίωση των μελών της
- β) είναι μια οργανωμένη και διαρθρωμένη κοινωνία που εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για την πλήρη ανάπτυξη των δυνατοτήτων του ανθρώπου
- γ) είναι μια οργανωμένη κοινωνία που στοχεύει στην διαίωνιση του ανθρώπινου είδους

6. Το αγαθό για τον Αριστοτέλη

- α) είναι ένα και μοναδικό
- β) είναι μια καθολική και χωριστή από τον κόσμο ουσία
- γ) είναι ο άμεσος ή απώτερος στόχος όλων των πραγμάτων

7. Η χρήση του ρήματος «ὀρῶμεν» από τον φιλόσοφο καταδεικνύει πως ο Αριστοτέλης είναι φιλόσοφος

- α) θεωρητικός
- β) εμπειρικός
- γ) αναλυτικός

8. Η οικία και η κώμη αποτελούν

- α) τέλειες μορφές κοινωνικής οργάνωσης
- β) ατελείς μορφές κοινωνικής οργάνωσης
- γ) διευρυμένες μορφές κοινωνικής οργάνωσης

9. Ποια από τις παρακάτω δεν αποτελεί προϋπόθεση της καλής κοινωνικής ζωής σύμφωνα με τον Αριστοτέλη
- α) η επάρκεια τροφής
 - β) οι θεσμοί της δικαιοσύνης
 - γ) το εκπαιδευτικό σύστημα
10. Από τι δεν εξαρτάται η αυτάρκεια της πόλης
- α) από την οικονομική ευμάρεια των πολιτών
 - β) από τη γεωγραφική της θέση
 - γ) από το σύστημα χρηστής διοίκησης και απονομής δικαιοσύνης
11. Η πόλη αποτελεί την ανώτερη μορφή κοινωνικής οργάνωσης γιατί
- α) προήλθε εξελικτικά από τις πρώτες κοινωνικές οντότητες, την οικία και την κώμη
 - β) αποτελεί συνένωση των πρώτων κοινωνικών οντοτήτων, της οικίας και της κώμης
 - γ) αποτελεί μεγαλύτερη οντότητα από τις πρώτες, την οικία και την κώμη
12. Ο συλλογισμός της πρώτης παραγράφου του αποσπάσματος είναι
- α) επαγωγικός
 - β) παραγωγικός
 - γ) αναλογικός
13. Η θέση του Αριστοτέλη πως η κοινωνικότητα του ανθρώπου και η σύσταση της πόλεως είναι φυσικά φαινόμενα ενδεχομένως να αποτελούν απάντηση
- α) στον Πλάτωνα
 - β) στους σοφιστές
 - γ) στον Σωκράτη
14. Με ποιες από τις παρακάτω εκφραστικές επιλογές ο Αριστοτέλης δεν προσπαθεί να προσδώσει αντικειμενικό και καθολικό χαρακτήρα στις απόψεις του
- α) με τη χρήση του επιθέτου «πᾶς»
 - β) με την ευρεία χρήση της οριστικής έγκλισης
 - γ) με τη χρήση της αόριστης αντωνυμίας «τις»
15. Ποια από τις παρακάτω υφολογικές και γλωσσικές επιλογές του Αριστοτέλη επιβεβαιώνει πως το συγκεκριμένο απόσπασμα αποτελεί προσωπικές σημειώσεις που χρησιμοποίησε ο φιλόσοφος κατά τη διδασκαλία του;
- α) η περιορισμένη χρήση υποταγμένου λόγου
 - β) η απουσία μακροπερίοδου λόγου
 - γ) η χρήση του παραδείγματος

16. Στον ορισμό της πόλης διακρίνουμε:

- α) το προσεχές γένος της πόλης που είναι η κώμη, καθώς η πόλη αποτελείται από «πλείονας κώμας»
- β) την ειδιοποιό διαφορά της πόλης που είναι η κοινωνία, καθώς η πόλη διαφέρει από τις κοινωνίες
- γ) τίποτα από τα δύο προηγούμενα.

17. Στη φράση «τοῦ κυριωτάτου πάντων» φαίνεται:

- α) η ποιοτική διαφορά της πόλης από τις άλλες μορφές κοινωνικής συμβίωσης
- β) η ποσοτική διαφορά της πόλης από τις άλλες μορφές κοινωνικής συμβίωσης
- γ) τη διαφορά που αναφέρεται στον ανώτερο σκοπό που εξυπηρετεί η πόλη.

18. Ο Αριστοτέλης αποδεικνύει ότι η πόλη υπάρχει εκ φύσεως υποστηρίζοντας πως:

- α) η πόλη είναι η εξέλιξη των πρώτων κοινωνικών οντοτήτων
- β) η πόλη διασφαλίζει την καλή ζωή των πολιτών
- γ) και τα δύο προηγούμενα.

19. Ποια από τις επόμενες φράσεις δεν αποδεικνύει ότι ο Αριστοτέλης εξετάζει την έννοια της πόλης τελεολογικά;

- α) τοῦ γὰρ εἶναι δοκοῦντος ἀγαθοῦ χάριν πάντα πράττουσι πάντες
- β) πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας
- γ) μάλιστα δὲ καὶ τοῦ κυριωτάτου πάντων.

20. Ο Αριστοτέλης ξεκινά την ανάλυσή του με τη φράση «πᾶσαν πόλιν» επειδή πιστεύει ότι

- α) είναι κατά φύσιν να αναφερόμαστε πρώτα στα ειδικά, στα επιμέρους ζητήματα και ύστερα να περνούμε στα κοινά, στα γενικά θέματα
- β) είναι κατά φύσιν να αναφερόμαστε πρώτα στα κοινά, στα γενικά θέματα και ύστερα να περνούμε στα ειδικά, στα επιμέρους ζητήματα
- γ) τίποτα από τα δύο.